

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 534/2022
31.05.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Драгана Аћимовића, Мирољуба Томића, Биљане Синановић и Невенке Важић, чланова већа, са саветником Ирином Ристић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Момира Маловића, због продуженог кривичног дела изнуда у саизвршилаштву из члана 214. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. и 61. Кривичног законика, одлучујући о захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног Момира Маловића – адвоката Цукавац Драгоша и адвоката Владимира Бељанског, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Новом Саду К. 54/19 од 27.09.2021. године и Апелационог суда у Новом Саду КЖ1 1019/21 од 01.03.2022. године, у седници већа одржаној дана 31.05.2022. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосновани, захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљеног Момира Маловића, поднети против правноснажних пресуда Вишег суда у Новом Саду К. 54/19 од 27.09.2021. године и Апелационог суда у Новом Саду КЖ1 1019/21 од 01.03.2022. године и то адвоката Владимира Бељанског у целисти, а адвоката Цукавац Драгоша у односу на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, док се у преосталом делу захтев за заштиту законитости адвоката Цукавац Драгоша **ОДБАЦУЈЕ**.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду К. 54/19 од 27.09.2021. године, окривљени Момир Маловић оглашен је кривим због извршења продуженог кривичног дела изнуда у саизвршилаштву из члана 214. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. и 61. став 1. и 5. КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од 5 година у коју му је урачунато време проведено у притвору од 20.12.2014. године до 29.05.2015. године, од 05.10.2018. године до 29.11.2018. године, као и време проведено на мери- забрана напуштања стана од 29.05.2015. године до 05.10.2018. године. Одлучено је о трошковима кривичног поступка и имовинскоправном захтеву оштећеног, а како је то ближе опредељено у изреци пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду КЖ1 1019/21 од 01.03.2022. године, одбијене су као неосноване жалбе бранилаца окривљеног Момира Маловића и пресуда Вишег суда у Новом Саду К. 54/19 од 27.09.2021. године, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтеве за заштиту законитости поднели су браниоци окривљеног Момира Маловића:

- адвокат Цукавац Драгош у смислу члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд укине побијане пресуде и предмет врати на поновно одлучивање или исте преиначи тако што ће окривљеног Момира Маловића ослободити од оптужбе;

- адвокат Владимир Бељански, због повреде закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев за заштиту законитости као основан, побијане пресуде преиначи и окривљеног ослободи од оптужбе, јер није доказано да је учинио кривично дело за које се терети или исте укине и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање.

Врховни касациони суд доставио је по примерак захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, и у седници већа, коју је одржао без обавештења Републичког јавног тужиоца и бранилаца окривљених, налазећи да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, па је нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Момира Маловића – адвоката Цукавац Драгоша је неоснован у односу на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, док је у преосталом делу недозвољен и нема законом прописан садржај, а захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Момира Маловића – адвоката Владимира Бељанског је неоснован у целисти.

Указујући на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљеног Момира Маловића – адвокат Цукавац Драгош у захтеву за заштиту законитости истиче да изрека пресуде не садржи потпуни опис кривице у складу са одредбама члана 14. и 22. КЗ. Такође, не постоји опис и конкретизација радње сваког од саизвршилаца у извршењу предметног кривичног дела, а имајући у виду да кривично дело изнуда из члана 214. КЗ може бити извршено на више начина јер је радња извршења прописана алтернативно.

Изложене наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног – адвоката Цукавац Драгоша, Врховни касациони суд оцењује као неосноване из следећих разлога:

Кривично дело изнуда из члана 214. став 1. КЗ чини онај ко у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист, силом или претњом принуди другог да нешто учини или не учини на штету своје или туђе имовине, а квалификовани облик из става 3. овог кривичног дела постоји уколико је делом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу који прелази 1.500.000,00 динара.

Одредбом члана 33. КЗ прописано је да ако више лице учествовањем у радњи извршења са умишљајем или из нехата заједнички изврше кривично дело, или остварујући заједничку одлуку другом радњом са умишљајем битно допринесу извршењу кривичног дела, свако од њих казниће се казном прописаном за то дело.

Одредбом члана 14. КЗ прописано је да је кривично дело оно дело које је законом предвиђено као кривично дело, које је противправно и које је скривљено (став 1.), а одредбом члана 22. КЗ прописано је у ставу 1. да кривица постоји ако је учинилац у време када је учинио кривично дело био урачунљив и поступао са умишљајем, а био је свестан или је био дужан и могао бити свестан да је његово дело забрањено.

У изреци првостепене пресуде јасно је наведено да је окривљени Момир Маловић, остварујући заједничку одлуку са АА који је правноснажно осуђен, са умишљајем битно допринео извршењу кривичног дела у коме је АА претњом принудио оштећеног ББ да му на штету своје имовине преда укупно 730.000 евра, чиме је Момир Маловић себи прибавио противправну имовинску корист у износу од 580.000 евра, при чему су извршили поделу посла дефинишући шта ће ко да ради у будућим активностима, односно да у непосредне контакте са оштећеним ББ ступа искључиво окривљени АА, с обзиром да оштећеног ББ познаје од раније, а да Момир Маловић прикупља информације и документацију о наводним малверзацијама и прљавим пословима које је вршио оштећени ББ, што је потом Момир Маловић и чинио прикупљајући информације и документације о наводним малверзацијама и наводну документацију о стању средстава на рачуну оштећеног ББ, а што је осуђени АА користио приликом контакта са оштећеним ББ, предочавајући му прикупљене информације и документацију, те је сходно наведеном договору пре сваког сусрета између окривљеног АА и оштећеног ББ, окр. Момир Маловић саопштавао окривљеном АА начин изнуђивања новца, што је АА непосредно примењивао и након што би принудио оштећеног ББ да му преда новац, добијени новац - након преузимања од оштећеног ББ у укупном износу од 630.000 евра предавао Момиру Маловићу, који га је задржавао за себе, а од тог новца вратио АА 50.000 евра, а при том је окривљени Маловић био способан да схвати значај свог дела, да управља својим поступцима, свестан свога дела чије извршење је хтео, а у намери да себи и другом прибави противправну имовинску корист, при чему је био свестан да је његово дело забрањено.

Имајући у виду напред наведено, као и цитиране законске одредбе, по оцени овог суда из изреке побијане правноснажне пресуде јасно произилазе сви субјективни и објективни елементи кривичног дела изнуда из члана 214. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. у вези члана 61. КЗ за које је окривљени Маловић Момир и оглашен кривим.

У том смислу у изреци правноснажне пресуде је описана кривица окривљеног (урачунљивост, умишљај и свест о противправности), конкретизоване радње саизвршилаштва, које је предузео окривљени Момир Маловић критичном приликом (да су извршили поделу посла дефинишући шта ће ко да ради у будућим активностима, односно да у непосредне контакте са оштећеним ББ ступа искључиво окривљени АА, с обзиром да оштећеног ББ познаје од раније, а да Момир Маловић прикупља информације и документацију о наводним малверзацијама и прљавим пословима које је вршио оштећени ББ,...) , то су неосновани наводи захтева за заштиту законитости

браниоца окривљеног – адвоката Цукавац Драгоша, којима се указује да је побијаним пресудама учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП.

Бранилац окривљеног Момира Маловића –адвокат Владимир Бељански у захтеву за заштиту законитости истиче повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и као незаконити доказ означава записнике о саслушању саокривљеног сада осуђеног АА пред ВЈТ у Новом Саду 20.04.2020. године и у ПУ Нови Сад 20.12.2014. године, јер изношењу одбране АА није присуствовао бранилац окривљеног Момира Маловића, нити је постојала таква процесна могућност, а касније је окривљени АА закључио споразум о признању кривичног дела. Заснивањем првостепене пресуде искључиво на одбрани АА кога одбрана окривљеног Маловића никада није имала прилику да испита одступљено је и од начела непосредности. По ставу одбране, суд неосновано наводи да се ова ситуација може поистоветити процесној ситуацији - понављање поступка из члана 479. ЗКП, када је окривљени осуђен у одсуству и када се, у складу са чланом 481. став 2. ЗКП у поновљеном поступку саучесник окривљеног који је већ осуђен не може саслушавати нити се може суочити са окривљеним, већ се упознавање са садржином исказа осуђеног саучесника обавља у складу са чланом 406. став 1. тачка 5) Законика, стим да се пресуда не може искључиво или у одлучујућој мери заснивати на таквом доказу.

По оцени Врховног касационог суда, неосновано бранилац окривљеног – адвокат Владимир Бељански у поднетом захтеву за заштиту законитости указује на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП. Околности наведене у предметном захтеву одбрана окривљеног изнела је и у жалби изјављеној против првостепене пресуде, а другостепени суд је нашао да су ти жалбени наводи неосновани и стим у вези, у образложењу пресуде на страни седам став три и четири, дао довољне и јасне разлоге, које Врховни касациони суд прихвата и, у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП, на те разлоге упућује.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног – адвоката Цукавац Драгоша је у преосталом делу недозвољен и нема законом прописан садржај.

Одредбом члана 484. ЗКП прописано је да се у захтеву за заштиту законитости мора навести разлог за његово подношење (члан 485. став 1. ЗКП). Када се захтев подноси због повреде закона (члан 485. став 1. тачка 1. ЗКП) окривљени преко свог браниоца, а и сам бранилац који у корист окривљеног предузима све радње које може предузети окривљени (члан 71. тачка 5. ЗКП), такав захтев може поднети само из разлога прописаних одредбом члана 485. став 4. ЗКП, дакле ограничено је право окривљеног и његовог браниоца на подношење захтева за заштиту законитости у погледу разлога због којих могу поднети овај ванредни правни лек и то таксативним набрајањем повреда закона које су учињене у првостепеном поступку и у поступку пред апелационим односно другостепеним судом и то због повреда одредаба члана 74, члана 438. став 1. тачка 1) и 4) и тачка 7) до 10) и став 2. тачка 1), члана 439. тачка 1) до 3) и члана 441. став 3. и 4. ЗКП.

Бранилац окривљеног – адвокат Цукавац Драгош у захтеву истиче да се на основу утврђеног чињеничног стања не може несумњиво утврдити да је окривљени на начин описан у оптужници или на неки други начин учествовао у извршењу

предметног кривичног дела, износи сопствене коментаре остварене телефонске комуникације између окривљеног Маловића са окривљеним АА, полемиче са доказима изведеним у току поступка износећи своје чињеничне закључке другачије од оних утврђених побијаним пресудама, на који начин по ставу Врховног касационог суда у суштини указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање и погрешну оцену доказа, односно повреду закона из члана 440. ЗКП.

Надаље, у истом захтеву указује се и на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, наводима да побијана пресуда нема разлоге о одлучним чињеницама, да првостепени суд не наводи разлоге нити чињенице на основу којих је утврдио да је окривљени Момир Маловић издао усмени налог окривљеном АА да од оштећеног ББ изнуђује новац, да је у образложењу побијане пресуде остало нејасно да је окривљени извршио предметно кривично дело на начин, у време и на месту како то стоји у изреци пресуде. Поред изнетог, овај бранилац указује и на повреду кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) ЗКП, наводима да је изрека пресуде неразумљива првенствено што у њеном изворном делу нису јасно означени облици одговорности сваког од окривљеног за сваку од преузетих радњи, нити су такве радње индивидуализоване, па је самим тим иста и контрадикторна.

Међутим, погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, односно повреда закона из члана 440. ЗКП, као и повреде кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) и 438. став 2. тачка 2) ЗКП, нису законом дозвољени разлози, у смислу члана 485. став 4. ЗКП, због којих окривљени преко браниоца, може поднети захтев за заштиту законитости, због чега је Врховни касациони суд у напред наведеном делу захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Момира Маловића- адвоката Цукавац Драгоша одбацио као недозвољен.

У преосталом делу захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Момира Маловића – адвоката Цукавац Драгоша нема законом прописан садржај.

Одредбом члана 484. ЗКП прописано је да се у захтеву за заштиту законитости мора навести разлог за подношење (члан 485. став 1.), што у случају подношења захтева за заштиту законитости због повреде закона (члан 485. став 1. тачка 1) ЗКП) подразумева опредељење одређене повреде закона због које окривљени, преко браниоца може поднети овај ванредни правни лек (члан 485. став 4. ЗКП) и образложење у чему се конкретно састоји повреда закона истакнута у захтеву, а у случају из члана 485. став 1. тачка 2) и 3) ЗКП мора се доставити одлука Уставног суда или Европског суда за људска права.

Бранилац окривљеног – адвокат Цукавац Драгош као разлог подношења захтева за заштиту законитости нумерише повреду закона из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП и указује на повреду закона из члана 483. став 1. тачка 9) ЗКП, наводима да је дошло до прекорачења оптужног акта са разлога што је првостепени суд без икаквог основа окривљеном додао значајнију количину инкриминисаних предузетих радњи извршења чиме је изменио суштину чињеничног описа из оптужног акта. Ове повреде закона представљају дозвољене разлоге за подношење захтева за заштиту законитости, у смислу члана 485. став 4. ЗКП, окривљеном преко браниоца.

Међутим, у образложењу захтева, бранилац окривљеног не описује у чему се конкретно састоје истакнуте повреде закона, односно не наводи који је то судија који се морао изузети, учествовао на главном претресу (члан 438. став 1. тачка 4. ЗКП) нити наводи које су то радње додате у изреци првостепене пресуде због којих је дошло до прекорачења оптужбе (члан 438. став 1. тачка 9. ЗКП).

Следствено наведеном, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног – адвоката Цукавац Драгоша нема законом прописан садржај, у смислу одредбе члана 484. ЗКП, јер бранилац у захтеву није образложио конкретну повреду закона, односно у чему се иста састоји.

Такође, бранилац окривљеног – адвокат Цукавац Драгош као разлог подношења захтева за заштиту законитости наводи и да је окривљеном Момиру Маловићу повређено право на правично суђење из члана 32. Устава РС.

Међутим, како уз захтев бранилац окривљеног није доставио одлуку Уставног суда или Европског суда за људска права, којом је утврђено да је окривљеном или другом учеснику у поступку повређено или ускраћено људско право или слобода која су зајемчена Уставом или Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода и додатним протоколима, у смислу члана 485. став 1. тачка 2) и 3) ЗКП, то захтев за заштиту законитости ни у овом делу нема законом прописан садржај, у смислу одредбе члана 484. ЗКП.

Врховни касациони суд, према изричитој одредби члана 489. став 1. ЗКП, испитује правноснажну одлуку или поступак који је претходио њеном доношењу у оквиру разлога (члан 485. став 1. ЗКП), дела и правца побијања који су истакнути у захтеву и није овлашћен да по службеној дужности оцењује коју конкретно повреду закона или други разлог, је бранилац имао у виду приликом подношења захтева.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је, на основу члана 491. ЗКП и члана 487. став 1. тачка 2) и 3) ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Ирина Ристић, с.р.

Председник већа-судија
Бата Цветковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић